

Kancelaria Rady Miasta
Mysłowice

Data 21. MAR. 2011

L. Dz.

Druk nr

RAPORT Z REALIZACJI

„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA MYSŁOWICE”

PREZYDENT
MIASTA MYSŁOWICE
[Signature]
mgr inż. Edward LASOŃ

Mysłowice, marzec 2011

I. Podstawa prawna opracowania programu i realizacji raportu

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa, Prezydent Miasta Mysłowice jest zobligowany do sporządzania programu ochrony środowiska.

W związku z czym, *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Mysłowice - aktualizacja na lata 2007 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014*, został opracowany na podstawie art. 17 ust. 1 oraz 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 z późn. zm.) i przyjęty Uchwałą Nr XXIII/493/08 Rady Miasta Mysłowice z dnia 27 marca 2008 r.

Program ochrony środowiska jako realizacja ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 z późn. zm.) określa w *Dziale III „Polityka ekologiczna oraz program ochrony środowiska”* w art. 18 ust. 2 obowiązek sporządzenie niniejszego raportu, który przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

II. Opracowanie Planu Gospodarki Odpadami

Plan gospodarki odpadami dla miasta Mysłowice – aktualizacja na lata 2007-2011 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2012 – 2018 został przyjęty Uchwałą Nr XXIX/644/08 z dnia 25 września 2008 r.

Plan ten, jako realizacja ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. nr 185, poz. 1243 z późn. zm.), określa w *Rozdziale 3 „Plany gospodarki odpadami”* w art. 14 – 16 wprowadza obowiązek opracowywania planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

III. Cele Programu ochrony środowiska oraz Planu Gospodarki Odpadami

Nadrzędny cel „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Mysłowice - aktualizacja na lata 2007 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 - 2014 ” został określony jako: *Zapewnienie mieszkańcom jakości życia na wysokim poziomie w czystym, zdrowym i przyjaznym środowisku*. Cel ten jest zgodny z założeniami zaktualizowanej Polityki ekologicznej państwa na lata 2007 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 - 2014. Wysoka jakość życia mieszkańców miasta Mysłowice jest celem długookresowym *Programu*, u którego podstaw leży stan środowiska. Pozostałe cele *Programu ochrony środowiska* zostały określone w taki sposób, aby spełnić wymogi odnośnie konieczności podjęcia przez miasto działań w zakresie obowiązujących przepisów ochrony środowiska.

Zarówno cele jak i wszystkie kierunki działań *Programu* zostały zdefiniowane z zachowaniem ścisłej relacji z celami i priorytetami przyjętymi w dokumentach i opracowaniach:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010,
- Projekt Polityki ekologicznej państwa na lata 2007 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014,
- Program ochrony środowiska województwa śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mysłowice,

- Miejscowy Plan Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Mysłowic wraz ze zmianami.

W *Programie Ochrony Środowiska...* zostały ujęte następujące zbiorcze zestawienie celów i kierunków działań wraz z zadaniami w zakresie ochrony środowiska:

➤ Powietrze atmosferyczne:

Cel długookresowy do 2014 r.: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza

Kierunki działań na lata 2007 - 2014:

- Ograniczenie niskiej emisji pochodzącej z ogrzewania.
- Realizacja zadań wynikających z planu energetycznego.
- Ograniczenie emisji ze źródeł niezorganizowanych poprzez modernizację lub likwidację istniejących oraz poprzez zakaz wprowadzania nowych (m.in. składów węgla i materiałów sypkich).
- Kontynuacja monitoringu jakości powietrza.

Cel krótkookresowy: Ograniczenie niskiej emisji pochodzącej z ogrzewania

Kierunki działań na lata 2007 - 2010:

- Wprowadzenie dofinansowania do indywidualnie prowadzonych zabiegów termorenowacyjnych.
- Realizacja zadań wynikających z planu energetycznego m.in. modernizację wewnętrznych systemów grzewczych.
- Kontynuacja monitoringu jakości powietrza poprzez uruchomienie stacji monitoringu powietrza.

➤ Hałas:

Cel długookresowy do 2014 r.: Zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu, pochodzącą zwłaszcza od środków transportu.

Kierunki działań na lata 2007 - 2014:

- Kontrola jednostek emitujących hałas oraz egzekwowanie przestrzegania dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku.
- Wspieranie zarządców dróg i linii kolejowych w zakresie ochrony przed hałasem.
- Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem.

Cel krótkookresowy: Wspieranie zarządców dróg i linii kolejowych w zakresie ochrony przed hałasem poprzez przeprowadzenie inwentaryzacji terenów miasta zagrożonych hałasem.

Kierunki działań na lata 2007 - 2010:

- Przeprowadzenie inwentaryzacji terenów miasta Mysłowice zagrożonych emisją hałasu.

➤ Promieniowanie elektromagnetyczne:

Cel krótko- i długookresowy do 2014 r.: Ochrona przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Kierunki działań na lata 2007 - 2014:

- Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.

➤ Gospodarka wodna:

Cele długookresowe do 2014 r.:

- dla wód powierzchniowych, podziemnych i gospodarki wodno - ściekowej: *Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń doprowadzanych do wód powierzchniowych i do gruntu poprzez uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej*
- dla stosunków wodnych i ochrony przed powodzią: Efektywna ochrona przeciwpowodziowa

Kierunki działań na lata 2007 - 2014:

- Realizacja zadań wynikających z koncepcji dotyczącej gospodarki wodno - ściekowej ze szczególnym uwzględnieniem oczyszczania ścieków ze Śródmieścia.
- Współpraca samorządu z właścicielami cieków wodnych.
- Połączenie budowy kanalizacji wraz z przebudową dróg.
- Likwidacja nieszczelnych, przydomowych zbiorników bezodpływowych.
- Zmniejszenie ilości ścieków komunalnych wprowadzanych do wód bez oczyszczenia.
- Realizacja zadań wynikających z planu operacyjnego ochrony przed powodzią.
- Profilaktyczny monitoring przeciwpowodziowy.

Cel krótkookresowy:

Realizacja inwestycji wynikających z koncepcji gospodarki wodno - ściekowej

Kierunki działań na lata 2007 - 2009:

- Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej w północnej części miasta.
- Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej w południowej części miasta.
- Budowa kanalizacji i przebudowa dróg.

➤ Gospodarka odpadami:

Cele i działania w zakresie gospodarki odpadami zostały określone w oparciu o wytyczne Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (KPGO), Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego (WPGO) oraz o sytuację w zakresie gospodarki odpadami na terenie miasta Mysłowice wraz z jej prognozą dotyczącą lat następnych.

Odpady z sektora komunalnego

Cele krótkookresowe na lata 2008 - 2011:

- Wspieranie działań w zakresie zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi.
- Wspieranie działań w zakresie rozbudowy systemu selektywnej zbiórki odpadów.
- Doskonalenie systemu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu dla osiągnięcia odpowiednich limitów odzysku.
- Wspieranie działań w zakresie ograniczenia kierowania na składowiska odpadów komunalnych niesegregowanych i nieprzetworzonych.
- Osiągnięcie minimalnych wskaźników selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
- Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska.
- Wspieranie działań na rzecz eliminacji praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Cele długookresowe na lata 2012 - 2018:

- Kontynuacja działań na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców.
- Doskonalenie systemu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu.
- Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska.
- Wspieranie działań do składowania tylko odpadów przetworzonych (balastowych).
- Wspieranie działań w zakresie zmniejszania masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.

Kierunki działań na lata 2008 - 2011:

- Realizacja projektowanego w PGO systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
- Kontrolowania przez gminy stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, co skutkować powinno objęciem stosownymi umowami lub decyzjami 100 % mieszkańców.
- Kontrolowania przez gminy sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości - ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
- Edukacja ekologiczna mieszkańców.
- Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk.

Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych

Cele krótkookresowe na lata 2008 - 2011:

- Rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.

- Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w zakresie zagrożeń, jakie stwarza niekontrolowane przedostawanie się odpadów niebezpiecznych do środowiska.
- Osiągnięcie minimalnych wskaźników selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych: 32,5 % w 2008 r., 50 % w 2010 r.

Cele długookresowe na lata 2012 - 2018:

- Dalszy rozwój selektywnego systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia komunalnych.
- Kontynuacja edukacji ekologicznej.
- Osiągnięcie minimalnych wskaźników selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych: 80 % w 2014 r., 87 % w 2018 r.

Odpady inne niż niebezpieczne z sektora gospodarczego

Cele krótkookresowe na lata 2008 - 2011:

- Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesom odzysku.
- Ograniczenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach.

Cele długookresowe na lata 2012 – 2018:

- Dalsze zwiększanie ilości odpadów poddawanych procesom odzysku.
- Dalsze ograniczanie ilości odpadów deponowanych na składowiskach.

Odpady niebezpieczne z sektora gospodarczego

Odpady medyczne i weterynaryjne

Cele krótko- i długookresowe na lata 2008 – 2018:

- Współdziałanie w podniesieniu efektywności selektywnego zbierania odpadów u źródła powstawania i preferowanie procesów termicznego unieszkodliwiania tych odpadów

Oleje odpadowe

Cele krótko- i długookresowe na lata 2008 – 2018:

- współpraca z organizacjami odzysku w zintensyfikowaniu zbiórki olejów odpadowych i uzyskaniu zakładanych poziomów odzysku i recyklingu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz. U. nr 109, poz. 752),
- preferowanie właściwego postępowania z olejami odpadowymi: w pierwszej kolejności odzysk poprzez regenerację, a jeśli jest to niemożliwe ze względu na stopień zanieczyszczenia to poddanie olejów odpadowych innym procesom odzysku.

Baterie i akumulatory

Cele krótko- i długookresowe na lata 2008 – 2018:

- Współpraca z organizacjami odzysku w osiągnięciu poziomów odzysku i recyklingu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. nr 109, poz. 752)

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Cele krótko i długookresowe na lata 2008 - 2018:

- Kontrolowanie firm odzysku i recyklingu wyeksploatowanych pojazdów w zakresie spełnienia wymogów Ustawy z dnia 20 stycznia 2005 roku o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. nr 25 poz. 202 z późn. zm.)

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Cele krótkookresowe na lata 2008 – 2011:

- Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/mieszkańca/rok w terminie do 31 grudnia 2008 r.
- Osiągnięcie przez wprowadzających sprzęt w 2008 r. poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. nr 180, poz. 1495).

Cele długookresowe na lata 2012 – 2018:

- Doskonalenie systemu gospodarowania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym.
- Rozwój i wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Odpady zawierające azbest

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” za główny cel przyjęto:

- Usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Mysłowice.

Kierunki działań dla wytwórców odpadów z sektora gospodarczego:

- Prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z wymogami obowiązujących aktów prawnych,
- Uzyskanie niezbędnych pozwoleń w zakresie gospodarki odpadami,
- Prowadzenie ewidencji wytwarzanych odpadów i sposobów gospodarki tymi odpadami,
- Dążenie do stosowania niskoodpadowych technologii produkcji, czystszych w odniesieniu do środowiska oraz zapewniających produkcyjne wykorzystanie wszystkich składników przerabianych surowców,
- Prowadzenie działań w kierunku zwiększenia stopnia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (poza składowaniem),

- Uczestniczenie wytwórców odpadów z sektora gospodarczego w programach zarządzania środowiskowego (normy ISO serii 14 000).

Kierunki działań dla administracji samorządowej:

- Monitoring lokalnych wytwórców odpadów i podmiotów posiadających instalacje do unieszkodliwiania odpadów w celu stwierdzenia, czy działalność ta nie narusza przepisów ochrony środowiska i jest zgodna z normami i zaleceniami.
- Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dla małych i średnich podmiotów gospodarczych, mające na celu zwiększenie stopnia odzysku wytwarzanych przez nich odpadów.

Sprawozdanie z realizacji *Planu Gospodarki Odpadami*, zgodnie z art. 14 ust. 13 pkt 2 ustawy o odpadach, podlega przyjęciu przez Radę Miasta Mysłowice w drodze uchwały do dnia 30 czerwca po upływie okresu sprawozdawczego, co jest przedmiotem odrębnego punktu porządku sesji Rady Miasta Mysłowice. Ostatnie sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami dla miasta Mysłowice oraz jego aktualizacji w latach 2007 – 2008, zostało przyjęte Uchwałą Nr XLIV/824/09 Rady Miasta Mysłowice z dnia 25 czerwca 2009 r.

Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami za lata 2009 – 2010, zostanie przedłożone Radzie Miasta Mysłowice do dnia 30 czerwca 2011 r.

➤ *Tereny przemysłowe:*

Cel krótko- i długookresowy do 2014 r.: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych

Kierunki działań, które należy wykonać w latach 2007 – 2014:

- Prowadzenie rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.
- Prowadzenie bieżącej rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych.

➤ *Ochrona gleb:*

Cel krótko- i długookresowy do 2014 r.: Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe

Kierunki działań, które należy wykonać w latach 2007 – 2010:

- Okresowe badania gleb.

➤ *Ochrona zasobów kopalin:*

Cel długookresowy do 2014 r.: Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie

Cel krótkookresowy: Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Kierunki działań na lata 2007 - 2014:

- Wspieranie działań w poszukiwaniu i stosowaniu substytutów surowców nieodnawialnych.
- Promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

➤ Ochrona przyrody, krajobrazu oraz lasów:

Cel długookresowy do 2014 r.

- dla ochrony przyrody i krajobrazu: Poprawa jakości środowiska poprzez ochronę i kształtowanie istniejących wartości przyrodniczych
- dla ochrony lasów: Rozwijanie racjonalnej gospodarki leśnej

Kierunki działań na lata 2007 - 2014:

- Organizacja systemu obiektów i obszarów chronionych.
- Ochrona miejsc przyrodniczo cennych przed niewłaściwym zagospodarowaniem.
- Rozwój turystyki i rekreacji, w tym rozwój systemu ścieżek przyrodniczo edukacyjnych i rowerowych.
- Zwiększenie walorów przyrodniczych miasta.
- Realizacja zadań wynikających z opracowanych planów urządzania lasu.
- Kontynuowanie przebudowy drzewostanów.
- Zadrzewianie z miarę potrzeb terenów zrehabilitowanych.
- Zagospodarowanie zdegradowanych gruntów przemysłowych i wyłączonych z użytkowania rolniczego.
- Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania zagrożeniom ze strony czynników abiotycznych (szkody przemysłowe, pożary) i biotycznych (choroby drzew, działalność szkodników).

Cel krótkookresowy:

- dla ochrony przyrody i krajobrazu: Zwiększenie walorów przyrodniczych miasta
- dla ochrony lasów: Realizacja zadań z planów urządzania lasu

Kierunki działań na lata 2007 - 2010:

- Wykonanie rewitalizacji Parku Zamkowego.
- Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną.

➤ Edukacja ekologiczna:

Cel krótko- i długookresowy do 2014 r.: Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Kierunki działań na lata 2007 - 2014:

- Współdziałanie samorządu miasta z lokalnymi mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.
- Informowanie społeczeństwa o możliwościach ich udziału w działaniach na rzecz ochrony środowiska.
- Współpraca samorządu miasta ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego i pozarządowymi organizacjami.
- Dofinansowanie i finansowanie przedsięwzięć mających na celu propagowanie zagadnień związanych z ochroną środowiska.

➤ Awarie przemysłowe:

Cel długookresowy do 2014 r.: Zapobieganie zagrożeniu dla zdrowia mieszkańców i środowiska, wynikającego z transportu materiałów niebezpiecznych

Cel krótkookresowy: Wyznaczenie miejsca do tymczasowego magazynowania odpadów powstających podczas usuwania skutków kolizji transportowej

Kierunki działań na lata 2007 - 2014:

- Wyznaczenie tras do przewozu materiałów niebezpiecznych.
- Wyznaczenie miejsca do tymczasowego magazynowania odpadów powstających w czasie usuwania skutków przedostania się materiałów niebezpiecznych do środowiska podczas kolizji transportowej.
- Kontrola potencjalnych sprawców awarii pod kątem spełniania wymogów bezpieczeństwa i prewencji.

IV. Metody oceny realizacji Programu ochrony środowiska i Planu Gospodarki Odpadami

Monitoring *Programu...* opierać się będzie na kontroli wskaźników jakości środowiska. Ocena realizacji *Programu ochrony środowiska* winna być prowadzona poprzez zastosowanie wskaźników stanu środowiska, wskaźników presji na środowisko i reakcji działań zapobiegawczych.

W trakcie realizacji *Programu...* powinny być monitorowane bezpośrednie działania, a pośrednio również wyznaczone priorytety. Efekty wdrażania projektowanych zadań powinny mieć wymierny wpływ na przeprowadzane korekty układu celów, opartych na diagnozie stanu istniejącego.

W p. VI, w formie tabelarycznej przedstawiono wskaźniki proponowane przez *Program ochrony środowiska* do oceny jakości środowiska w mieście wraz z ich stanem wyjściowym i wielkościami obserwowanymi w latach kolejnych.

V. Realizacja Programu ochrony środowiska

Tablica 1. Wskaźniki jakości środowiska w mieście

Lp.	Wskaźnik	Wymiar wskaźnika	Jednostka	Stan wyjściowy	2008	2009	2010
WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA							
1.	Jakość wód (rzeka Przemsza)	Stężenie BZT ₅	[mgO ₂ /l]	14,5	6,29	5,88	Brak danych
2.		Stężenie ChZT _{Mn}	[mgO ₂ /l]	39,48	12,58	10,37	
3.		Stężenie zawiesiny ogólnej	[mg/l]	108,2	37,5	26,82	
4.		Stężenie azotu ogólnego	[mgN/l]	10,91	6,11	5,72	
5.		Stężenie fosforu ogólnego	[mgP/l]	1,50	0,78	0,51	
6.		Klasa czystości		V	III	III	
7.	Jakość powietrza	Stężenie pyłu PM ₁₀	[µg/m ³]	56,0	44,4	41	58
8.		Stężenie dwutlenku siarki	[µg/m ³]	8,0	17,4	15	18
9.		Stężenie dwutlenku azotu	[µg/m ³]	17,0	20,7	30	33
10.		Stężenie benzo(a)pirenu	[µg/m ³]	0,0127	Brak danych		
11.		Stężenie ołowiu w pyle	[µg/m ³]	0,07	Brak danych		
12.	Poziom hałasu komunikacyjnego	Przekroczenia poziomów dopuszczalnych w porze dziennej	[dB]	5,0 - 11,2	Brak danych		
13.		Przekroczenia poziomów dopuszczalnych w porze nocnej	[dB]	5,0 - 10,7	Brak danych		

14.	Ilość odpadów zdeponowanych na składowiskach	Odpady komunalne	[%]	95,3	99,87	Brak danych	
Lp.	Wskaźnik	Wymiar wskaźnika	Jednostka	Stan wyjściowy	2008	2009	2010
15.		Odpady przemysłowe	[Mg/rok]	4 058,4	4 035,8	4 035,8	Brak danych
16.	Ochrona gleb	Stężenie cynku	[mg/kg]	646,6	Brak danych		
17.		Stężenie ołowiu	[mg/kg]	175,07			
18.		Stężenie kadmu	[mg/kg]	7,56			
19.		Stężenie WWA	[mg/kg]	4,03			
20.	Lesistość	Udział lasów w powierzchni ogółem	[%]	25,1	25,1	25,1	25,1
21.	Przyroda i krajobraz	Pomniki przyrody	[szt.]	10	13	13	13
22.		Parki spacerowo - wypoczynkowe	[ha]	17,0	17,0	17,0	Brak danych
23.		Zieleńce	[ha]	10,0	10,0	10,0	
24.		Zieleń uliczna	[ha]	76,2	76,2	76,2	
25.		Zieleń osiedlowa	[ha]	46,2	50,5	50,4	
WSKAŹNIKI PRESJI NA ŚRODOWISKO							
1.	Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów przemysłowych	Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem	[Mg/rok]	51	Brak danych		
2.		Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem	[Mg/rok]	2 4580			
3.	Ilość wytwarzanych odpadów	Odpady komunalne ogółem	[Mg/rok]	27 075,0	28 100,3	27 572,35	Brak danych
4.		Odpady przemysłowe	[tyś. Mg/rok]	689,0	324,5	371,2	Brak danych
5.	Wody	Woda zużyta na cele gospodarcze	[tyś. m ³]	7 414,8	3 238,0	3 312,0	3 300,0
6.		Ilość wytworzonych ścieków	[tyś. m ³]	8848,6	2 232,0	2 684,8	2 414,0

Lp.	Wskaźnik	Wymiar wskaźnika	Jednostka	Stan wyjściowy	2008		
7.	Natężenie ruchu na ulicach miasta (hałas)	Liczba samochodów osobowych	[szt./h]	331,5	Brak danych		
8.		Liczba samochodów ciężarowych	[szt./h]	22			
9.	Uwarunkowania społeczne i ekonomiczne	Liczba osób pracujących		19 977	20 321	21 386	Brak danych
10.		Liczba zarejestrowanych bezrobotnych		3 615	2 103	2 489	Brak danych
WSKAŹNIKI REAKCJI DZIAŁAŃ ZAPOBIEGAWCZYCH							
1.	Kanalizacja	Mieszkańcy korzystający z kanalizacji	[%]	76,9	83,9	84,3	81,4
2.		Kanalizacja zakończona oczyszczalniami ścieków	[%]	niecałe 9	6,8	2,2	23,7
3.	Nakłady na edukację ekologiczną i warsztaty		[zł]	17 486,30	36 513	36 687	0
4.	Nakłady na zakup sadzonek i wyposażenia dla szkół		[zł]	37 614,32	65 644	69 532	0
5.	Nakłady na ochronę przyrody		[zł]	7 057,7	0	0	0
6.	Nakłady na wywóz odpadów z akcji „Sprzątanie Świata”		[zł]	14 999,03	0	0	0
7.	Nakłady na zakup materiału sadzeniowego		[zł]	34 999,54	14 978	19 168	4 461
8.	Nakłady pielęgnację zieleni		[zł]	48 750,4	153 000	53 634	21 386
9.	Nakłady na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza		[zł]	153 085,34	197 095	358 514	375914

VI. Omówienie

Wskaźniki jakości środowiska

Jakość wód powierzchniowych

Jakość wód powierzchniowych oparto na stanie zanieczyszczenia wód rzeki Przemszy, jako głównego odbiornika odwadniającego obszar miasta, a jednocześnie cieką na którym prowadzone są przez obserwacje w ramach monitoringu państwowego. Stan wyjściowy (rok 2006) i w kolejnych latach oparto o dane podawane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Brak danych dla roku 2010 spowodowany jest tym, że WIOŚ opracowuje dane za rok poprzedni dopiero w marcu roku kolejnego, a dopiero potem podaje je do wiadomości. Wobec tego, dane za rok 2010 będą dostępne w kwietniu lub maju 2011 r.

Dla tego wskaźnika widać systematyczną, aczkolwiek w ostatnim okresie niewielką poprawę. Należy się spodziewać, że znaczniejszy skok wystąpi w latach 2010 i 2011, z uwagi na zakończenie budowy sieci kanalizacyjnej w mieście i zwiększeniu stopnia oczyszczenia ścieków kierowanych do Przemszy.

Jakość powietrza

Jakość powietrza w Mysłowicach, na etapie opracowywania *Programu...*, była możliwa do oceny na drodze bezpośrednich pomiarów, gdyż przy ul. Bytomskiej funkcjonowała wówczas stacja pomiarowa Inspekcji Sanitarnej. Jako stan wyjściowy przyjęto wyniki stanu powietrza podawane przez tą stację za rok 2004. W jej miejscu nie powstała stacja WIOŚ, a z powodu braku środków nie powstała, również zakładana w *Programie....*, stacja miejska.

Najbliższe Mysłowic, funkcjonujące w ramach państwowego monitoringu, stacje pomiarowe znajdują się w: Katowicach przy ul. Kossutha, Tychach przy ul. Tołstoja i w Sosnowcu przy ul. Lubelskiej. Z uwagi na to, że stacja tyska rozpoczęła pomiary w połowie roku 2008, a stacja sosnowiecka z końcem 2010, w tabeli podano jedynie wyniki dla stacji katowickiej.

W przyszłości na potrzeby zgrubnych oszacowań można będzie dla Mysłowic przyjmować wielkość średnią z tych trzech stacji.

Należy tu również zaznaczyć, że w ramach automatycznego monitoringu nie są prowadzone badania stężeń benzo-a-pirenu i ołowiu w pyłe zawieszonym.

Poziom hałasu komunikacyjnego

Jako stan wyjściowy tego wskaźnika podano wartości wynikające z pomiarów prowadzonych przez WIOŚ w 2006 r. Pomiary sprawdzające nie były w późniejszych latach prowadzone, a z uwagi na brak środków nie było możliwości zlecenia ich przez miasto.

Ilość odpadów zdeponowanych na składowiskach

Wskaźnik ten podano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, jako ogólnie obrazujący sytuację na potrzeby raportowania *Programu Ochrony Środowiska...* Dane bardziej szczegółowe, dotyczące gospodarki odpadami w mieście zostaną podane na sesji czerwcowej przy prezentowaniu sprawozdania z realizacji *Planu Gospodarki Odpadami*.

Jeśli chodzi o poziom odzysku odpadów komunalnych to należy uznać go za dalece niewystarczający, pomimo wprowadzonej selektywnej zbiórki odpadów. Zjawisko to wymaga głębszej oceny i będzie przedmiotem dokładniejszej analizy w sprawozdaniu z realizacji *Planu Gospodarki Odpadami*. Jednocześnie będą wówczas dostępne dokładniejsze dane sprawozdawcze podawane przez odbiorców odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie miasta.

W ogólnym strumieniu odpadów przemysłowych, powstających w Mysłowicach, największy swój udział mają odpady górnicze, związane z wydobyciem węgla kamiennego. Z uwagi na ograniczone możliwości ich odzysku, podstawowym sposobem ich unieszkodliwiania pozostaje nadal składowanie, a zatem wielkość tego wskaźnika będzie kształtowana głównie przez wielkość wydobycia węgla. Dla pozostałych podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście dokładniejsza analiza będzie prowadzona przy sprawozdaniu z realizacji *PGO*.

Ochrona gleb

Wprowadzenie tego wskaźnika (stan wyjściowy na podstawie badań IETU z 2001 r.) nastąpiło przy założeniu, że zgodnie z zaleceniami *Programu...*, w kolejnych latach zlecone zostanie przez miasto wykonanie kolejnych badań. Z uwagi na brak środków budżetowych zadanie to nie zostało zrealizowane, zatem nie ma możliwości dokonania odpowiedniej oceny. Należy tu jednak dodać, że przy obserwowanej urbanizacji terenów wykorzystywanych wcześniej rolniczo, wskaźnik ten traci na znaczeniu.

Lesistość

Utrzymywanie się tego wskaźnika na tym samym poziomie, szczególnie na obszarze miejskim, świadczy o prawidłowej tendencji. Znajdujące się w granicach Mysłowic lasy, oprócz swej funkcji gospodarczej, pełnią również funkcję rekreacyjną, będąc jednocześnie bliższą naturalnej, ostoją przyrody niż inne obszary zieleni miejskiej takie, jak np. parki i zieleńce. Nie zmieniająca się ich powierzchnia świadczy o małej antropopresji na te obszary.

Przyroda i krajobraz

Podobnie jak dla wskaźnika lesistości, należy uznać, że niezmienna powierzchnia innych form zieleni miejskiej świadczy o braku nadmiernej antropopresji na środowisko. Niewielki wzrost powierzchni zieleni osiedlowej spowodowany jest zagospodarowaniem dawnych nieużytków lub terenów rolniczych na cele mieszkaniowe i uformowanie tam zieleni urządzonej. Objęcie ochroną trzech dodatkowych drzew było postulowane w *Programie...*

Wskaźniki presji na środowisko

Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów przemysłowych

Stan wyjściowy tego wskaźnika określono na podstawie danych GUS za rok 2005. W późniejszych latach urząd zaprzestał podawania tych danych dla obszaru Mysłowic, a w chwili obecnej jedynie dwa zakłady na terenie miasta są zobowiązane do regularnych pomiarów emisji. Jednocześnie, w Mysłowicach istnieje znaczna ilość mniejszych zakładów, które łącznie mogą emitować porównywalne ilości zanieczyszczeń, przy czym ewidencjonowanie tej emisji jest pośrednie (odbywa się na zasadzie raportowania ilości zużywanego paliwa). Z uwagi na wagę tego zagadnienia, przy opracowywaniu nowego *Programu...*, należy znaleźć inny wskaźnik, umożliwiający jego obrazowanie.

Ilość wytwarzanych odpadów

Wartość tego wskaźnika określono na podstawie danych GUS (stan wyjściowy dotyczy roku 2005). Dla roku 2010 odpowiednie wielkości nie zostały jeszcze podane. Ilość, wytwarzanych na terenie miasta, odpadów komunalnych utrzymuje się praktycznie na tym samym poziomie, aczkolwiek, zgodnie z założeniami *Programu...* powinna wykazywać tendencję spadkową. Wymagać to będzie uwzględnienia w nowym *Planie Gospodarki Odpadami*.

Znaczny początkowy spadek ilości wytwarzanych odpadów przemysłowych należy najprawdopodobniej wiązać z połączeniem kopalń Mysłowice oraz Wesoła i likwidacją wydobywania na terenie Ruchu Mysłowice. Dokładniejsza analiza kwestii wytwarzania odpadów będzie prowadzona przy sporządzaniu sprawozdania z realizacji *PGO* i winna zostać uwzględniona w nowych dokumentach planistycznych.

Wody

Wartość wyjściową tego wskaźnika określono na podstawie danych GUS (rok 2006). Dane późniejsze pochodzą z informacji składanych przez MPWiK do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków. Dane te nie uwzględniają przeznaczenia dostarczanej przez przedsiębiorstwo wody (cele gospodarcze i bytowe), co wynika ze stosowania obecnie jednej taryfy dla odbiorców przemysłowych i gospodarstw domowych.

Zwraca uwagę znaczny spadek zużycia wody w stosunku do stanu wyjściowego, niemożliwy do wytłumaczenia różnicą w źródle pochodzenia danych. Wynika to w dużej mierze z połączenia kopalń Mysłowice i Wesoła, gdyż Ruch Mysłowice obecnie praktycznie wcale nie pobiera wody z sieci (a tym samym nie odprowadza ścieków), a Ruch Wesoła jest zaopatrywany z własnego ujęcia kopalni. Dodatkowo, zwiększenie opomiarowania odbiorców pozwala na dokładniejszą ocenę zużycia, w miejsce stosowanych wcześniej danych wskaźnikowych.

Należy również zwrócić uwagę na zmianę w proporcji ilości wykorzystywanych wód w stosunku do odprowadzanych ścieków. O ile dla stanu wyjściowego ilość

wytwarzanych ścieków jest większa od zużycia wody, to w danych MPWiK obserwuje się tendencję odwrotną. Wy tłumaczeniem tego jest fakt przyjęcia w danych wyjściowych zużycia wody wyłącznie na cele gospodarcze, natomiast sytuacja odwrotna obserwowana w ostatnich latach wynika stąd, że część dostarczanej wody nie trafia do systemu kanalizacji MPWiK, a do indywidualnych systemów odbiorców (zrzut bezpośrednio do odbiorników, oczyszczalnie przydomowe, zbiorniki bezodpływowe).

Jak widać z powyższego, źródło pochodzenia danych dla tego wskaźnika ma ogromne znaczenie i wymaga odpowiedniego wyznaczenia przy opracowywaniu nowej edycji *Programu...*

Natężenie ruchu na ulicach miasta (hałas)

Wartość wyjściową tego wskaźnika określono przy okazji prowadzenia pomiarów hałasu przez WIOŚ w 2006 r. Z uwagi na brak kontynuacji pomiarów hałasu nie został on zweryfikowany w latach późniejszych. Z uwagi na to, że hałas komunikacyjny ma podstawowe znaczenie dla klimatu akustycznego miasta, wskaźnik ten niewątpliwie należy stosować w przyszłości do oceny presji na środowisko. Wymaga on jednak odpowiedniego, jednoznacznego zdefiniowania na podstawie danych, które będą corocznie weryfikowalne.

Uwarunkowania społeczne i ekonomiczne

Wymiar tego wskaźnika ustalany jest na podstawie danych GUS (wartość wyjściowa za rok 2006). Widać niewielki wzrost w ilości osób pracujących i po początkowym spadku, niewielki wzrost liczby bezrobotnych.

Wskaźniki reakcji działań zapobiegawczych

Kanalizacja

Stan wyjściowy tego wskaźnika określono na podstawie danych GUS za rok 2006. Dane późniejsze oparto na danych podawanych przez MPWiK do KPOŚ.

Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji początkowo wzrasta, aby w roku 2010 ulec zmniejszeniu. Należy to tłumaczyć faktem spadku liczby mieszkańców w centrum miasta, które jest w znacznym stopniu skanalizowane i wzrostem zaludnienia na terenach południowych, gdzie przeważa zabudowa jednorodzinna i wykorzystywanie systemów indywidualnych (zbiorniki bezodpływowe i oczyszczalnie przydomowe).

W miejsce wskaźnika procentowego, określonego w *Programie...* jako „Kanalizacja zakończona oczyszczalniami ścieków”, w niniejszym dokumencie podano procentową ilość ścieków oczyszczanych, odprowadzanych kanalizacją miejską. Podejście takie w bardziej czytelny sposób charakteryzuje działania zmierzające do likwidacji zagrożenia wód powierzchniowych i pozwoli również na łatwiejsze powiązanie z odpowiednim wskaźnikiem jakości środowiska (jakość wód). Widać wyraźny wzrost wskaźnika w roku 2010, związany z zakończeniem regulowania gospodarki wodno-ściekowej miasta.

Wskaźniki poniesionych nakładów

Dane dla tej grupy wskaźników podano na podstawie faktycznych wydatków MFOŚiGW i PFOŚiGW, a stan wyjściowy przyjęto na podstawie roku 2006. W stosunku do propozycji zawartych w *Programie...*, w niniejszym dokumencie dokonano pewnych korekt spowodowanych zakończeniem niektórych zadań, przyjętych jako wskaźniki i skierowaniu środków finansowych na zadania o podobnym charakterze. Dotyczy to nakładów na:

- edukację ekologiczną i warsztaty oraz zakup materiałów edukacyjnych, które ogólnie określono jako edukację ekologiczną;
- wydanie przewodnika po ścieżce dydaktyczno-przyrodniczej „Lasy Murckowskie” i wykonanie tablic informacyjnych, które zastąpiono ogólnie nakładami na ochronę przyrody;
- zabiegi pielęgnacyjne klombów i przebudowę zieleńców, które zastąpiono nakładami na pielęgnację zieleni.

Jednocześnie wydaje się koniecznym, aby w kolejnej edycji *Programu Ochrony Środowiska* nastąpiło uogólnienie wskaźników finansowych, umożliwiające późniejsze właściwe raportowanie, niezależnie od podejmowanych działań szczegółowych.

Nakłady na edukację ekologiczną i warsztaty

Wskaźnik ten wykazuje początkowy skokowy wzrost i stabilizację na przestrzeni lat 2008 i 2009. W związku z brakiem środków finansowych w roku 2010 nie realizowano zadań w tym zakresie.

Nakłady na zakup sadzonek i wyposażenia dla szkół

W zasadzie wskaźnik ten obrazuje nakłady na edukację ekologiczną gdyż dotyczy działań prowadzonych wśród młodzieży. Zakupy wyposażenia i sadzonek były związane z prowadzeniem pewnych programów edukacyjnych. Podobnie jak dla poprzedniego wskaźnika brak środków finansowych pociągnął za sobą brak realizacji zadań w roku 2010. Należy tu jednak podkreślić, że w ramach decyzji nakazujących nasadzenia w zamian za usuwanie zieleni wydawanych w WOŚiR, zobowiązani do tego inwestorzy dokonują nasadzeń (lub dostarczają sadzonki) według zapotrzebowań zgłaszanych przez placówki dydaktyczne.

Nakłady na ochronę przyrody

Za pomocą tego wskaźnika można zobrazować działania zmierzające do ustanawiania oraz pielęgnacji obiektów i obszarów cennych przyrodniczo. Wiąże się on również z pewnymi działaniami edukacyjnymi. Dlatego też w latach 2008 do 2010 nie przeznaczano środków na ten cel, kierując je na zadania związane z edukacją w szkołach.

Nakłady na wywóz odpadów z akcji „Sprzątanie świata”

Akcja ta ma przede wszystkim wydźwięk edukacyjny i jest prowadzona wśród młodzieży szkolnej. Brak realizacji w latach 2009 i 2010 spowodowany był brakiem środków finansowych.

Nakłady na zakup materiału sadzeniowego i Nakłady na pielęgnację zieleni

Wskaźniki te obrazują działania zmierzające do właściwego zagospodarowania zieleni miejskiej. Ich znaczne zmiany związane są realizowaniem pewnych zadań inwestycyjnych lub koniecznością przebudowy niektórych obszarów zielonych w poszczególnych latach, związanych np. z przebudową układu komunikacyjnego.

Nakłady na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza

Wskaźniki ten obejmuje trzy podstawowe kierunki działania podejmowane przez:

- miasto w kierunku termomodernizacji obiektów gminnych,
- jednostki organizacyjne,
- osoby fizyczne.

Ujęte są tu wszelkiego rodzaju wydatki zmierzające do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza. Widać systematyczny wzrost tych nakładów, przy czym znaczny skok w roku 2009 spowodowany został realizacją zadań związanych z termomodernizacją SP nr 1 (ok. 270 tys. zł).

VII. Podsumowanie i wnioski

Podsumowując działania podejmowane w ramach realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Mysłowice* w latach 2008 - 2010 można stwierdzić, że wyznaczone tam cele w zasadzie są realizowane. Niedomagania występują przede wszystkim w następujących zakresach:

- gospodarki odpadami, gdzie alarmujący jest stopień lokowania odpadów komunalnych na składowiskach, co wymaga bardzo dokładnego zaplanowania działań i konsekwentnej ich realizacji, szczególnie w świetle wymagań unijnych w tym zakresie;
- rozpoznania zagrożenia hałasem i, w dalszej perspektywie, określenie zadań zmierzających do ograniczenia tego zjawiska,
- ochrony przyrody, polegającej na objęciu ochroną obszarową cenniejszych siedlisk.

Pierwsze z tych zagadnień będzie jeszcze szczegółowo omawiane przy okazji składania raportu z *Planu gospodarki odpadami...* . Na obecnym etapie można stwierdzić, że w najbliższej perspektywie będzie wymagane podjęcie dalszych działań organizacyjnych, a ponadto ustalenie szczegółowych wymagań dla podmiotów realizujących zbieranie odpadów komunalnych z terenu miasta, na przykład poprzez stworzenie bardziej restrykcyjnego regulaminu odbierania odpadów

oraz uwzględnienia przy wydawaniu zezwoleń na zbieranie odpadów komunalnych, kwestii związanych z selektywną zbiórką i kierowaniem do odzysku lub wykorzystania (tzw. recykling). Wymagane będzie również stworzenie pewnych form zachęty dla mieszkańców miasta, związanych z organizacją selektywnej zbiórki odpadów. Można tu pokusić się o wprowadzenie dofinansowań, na wzór realizowanych obecnie w zakresie ograniczenia niskiej emisji, co będzie jednak wymagało odpowiednich nakładów finansowych.

Zagadnienie drugie wymaga, przede wszystkim, zaplanowania wystarczających środków budżetowych na realizację pomiarów. Oprócz tego niezbędne jest pozyskanie danych pomiarowych od zarządców przebiegających przez miasto ciągów komunikacyjnych o znaczeniu ponadlokalnym (linie kolejowe, autostrada, droga ekspresowa i krajowa). Do przeprowadzenia tych pomiarów zarządcy ci są zobowiązani ustawą Prawo ochrony środowiska. Dopiero zgromadzenie odpowiednich danych pozwoli na wyznaczenie obszarów zagrożonych hałasem, a w dalszej perspektywie podjęcie właściwych działań.

Ostatnie z wymienionych zagadnień jest o tyle trudne, że tereny te nie znajdują się we władaniu miasta. Wobec czego występuje silna presja na ich wykorzystanie na cele gospodarcze lub mieszkaniowe. Wprowadzenie jakichkolwiek form ochrony przyrody na drodze uchwał Rady Miasta, będzie skutkować licznymi protestami i roszczeniami. Wymagać to będzie również pewnych nakładów finansowych, na przygotowanie odpowiedniej, wymaganej prawem dokumentacji.

Aby właściwie zaplanować i zorganizować odpowiednie działania należy opracować nowy *Program ochrony środowiska* wraz z *Planem gospodarki odpadami*. W opracowaniach tych winny zostać podane nowe wskaźniki umożliwiające łatwiejszą i pełniejszą sprawozdawczość z realizacji wyznaczonych zadań wraz z podaniem źródeł pozyskiwania odpowiednich danych.

Jednocześnie stworzenie tych dokumentów będzie o tyle łatwiejsze, że obecnie istnieje już 10-cio letnie doświadczenie w ich tworzeniu, realizacji i sporządzaniu sprawozdawczości.